

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus VIII. Quàm grande malum ſit Peccatum, ex eo, quòd nos privet
gratiâ Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

DISCURSUS VIII.

Quàm grande Malum sit Peccatum, ex eo, quòd nos privet gratià DEI.

Non est lusor, quem minus affligat perdidisse pecuniam, quàm ille, qui non paratam ad lulum affert, sed ejus tantum spoliatio se obligat. Nam oculis inspectum non habere, quod amittitur, ad paupertatem tandem adducit, tantò ducitorem, quantò minus observatum. Hic omnino est modus, quo peccatores quotidie ludunt cum Damone; ludunt datis Schedulis, nec numerant, aut ponderant id, quod perierunt. Est antiquus illorum error, quo sibi persuadent, lulum esse vitam nostram; *Existimant lulum esse vitam nostram.* Cum in veritate Deus velit, vitam nostram esse militiam. *Militia est vitæ a hominis super terram.* Nihilominus hanc illis impudentiam ignoscerem, si saltem recordarentur, se verè ludere. Quare statui, vobis ante oculos ponere, Charissimi, divitiarum summam, quam peccando jacturam fecistis, ut tam stolidam prodigalitate vos averteat, quàm periculo exponitis, imò quæ rem nauti unico jactu projicijs omnes divinæ gratiæ thesauros. Non ita pridem Nobili cuidam equiti filium suum, multarum pecuniarum prodigum lutorem, emendandi con-

tus bene cessit, dum ad nihil aliud eum obligavit, quàm ut proptijs manibus enormem summam, à se perditam, Victori numeraret. Quis scit, an non similis cura à me adhibita pluribus vestrum sit profutura? Tentabo, & si etiam hæc inventio ad vos corrigendos non sit habitura pondus, lulum vestrum tam perniciosum non amplius impediam; tandem enim jactura tota & perditio vestra est.

II. Primò quidem, cum mihi de immensis thesauris, in Gratia Dei comprehensis, loquendum sit, necesse est, ut probè à me vocabula explicentur. Fortè enim tam rudis erit aliquis inter vos, qui ignorantia, Christiano indigna, nomine Gratia illum ipsum panem, quo vescitur, comprehendat. Quare Charissimi, etiam supra ipsos cælos mentes vestras erigite; de cælestibus enim rebus mihi sermo est. Scire oportet imprimis, Gratiam aliam esse habitualem, aliam actualem. Gratia actualis sunt illa auxilia, quibus Deus illuminat mentes nostras, voluntatèque ad bene operandum movet (quæ communiter inspirationes divinæ vocantur) sine quibus nec boni quidquam incipere, nec protequi possumus. Verùm de hac Gratia jam non loquor, sed de altera, quæ habitualis dicitur, quæ est donum quoddam.

N

dam

GENERI
CHRISTIANUS

dam celeste, quod Deus animæ infundit, & quo illam mirè pulchram, divitem & ornatam reddit, imò in Filiam suam adoptat. Hujus Gratiæ pretium nunc manifestabo. Verùm statim in principio me terret S. Jobus, qui asserit, hominem illius pretium non cognoscere. *Nescit homo pretium ejus.* Sed hoc ipsum indicat, summam illius esse excellentiam, quod eam tam pauci cognoscant. Duo pretiorum genera in quacunque re spectari possunt; unum est intrinsecum, quod consistit in perfectione, quam res æstimata in se continet; alterum est extrinsecum, quod consistit in æstimatione illius, à quo bene cognoscitur. In utroque sensu Gratia Dei est pretiosissima.

I.

III. Quod attinet pretium intrinsecum; si quis summam pulchritudinem, summam divitias & summum honorem conjungeret, non videtur aliud quidpiam à corde humano desiderari posse. Hæc verò dotes sunt omnino illæ tres Gratiæ, quæ, ut ita dicam, formant talem Gratiam. Prima est summa pulchritudo. Plato dicebat, si virtutis pulchritudo oculis cerni posset, omnes quasi captos eam amplexuros. Quid verò dixisset, si fides illi supernaturalem divinæ Gratiæ pulchritudinem, sicut nobis, demonstrasset? Ut de objecto hoc sensibus nostris superiore aliquid intelligamus, considerate Charissimi, Gratiam esse aliquam divinæ naturæ participationem; ita ut, quemadmodum docet S. Thomas, quod in Deo substantia-

liter est propter essentiam suam; illi propter participationem divinam in anima accidentaliter efficitur. *Id quod est substantia in Deo, fit accidentia in anima participante divinam naturam.* Quare, ut comprehendatis, qualis sit illa pulchritudo, de qua loquitur, necesse esset, divini vultus, cum illa est imago, pulchritudinem vivaciter cognoscere. Sed pro nunc sufficit vobis solus hic radius. Fingite auribus vestris, omne contra Deum odium in cunctorum Dæmonum Demonstrationibus dispersum, in uno corde solo uniri; imò fingite odium illud in corde isto augeri per torturam, quot momenta ab Inferni creatione sunt elapsa. O quantum, & quam magnum esset hoc felix pelagus! nihiominus, si placeret Deo, unico tantum momento creaturæ sibi sibi insensæ faciei suæ pulchritudinem ostendere, hoc solum momentum sufficeret, ut totum illud in futurum odium in æqualem Dei amorem converteretur, & mare amaritudinis immensæ in mare gaudiorum mutaretur. Quam igitur supra omnem hominum captum amabilis debet esse aspectus, cujus unicus solum radius tam ingentem in omne deinceps tempus horrorem depelleret? Talis autem pulchritudinis radius est ille, quo anima Justæ illustratur; unde si homo talem animam videre posset, non esset possibile, ut coram illa subsisteret, sed, quemadmodum Christus Sanctæ Brigittæ revelavit, omnia membra sua instar fragilis vitæ in frustra diffringi sentiret, propter amorem

Job. 28.
13.

P. SE
HOMO C

impetum & gaudiorum, quibus operiretur, abundantiam.

IV. Et sane quanta non esse debet illa pulchritudo, cuius amore ipsemet Deus capitur? Atque ita se res habet. Ille ipse est, qui in summam, ut ita dicam, admirationem raptus, in factis

Canticis exclamat; *quam pulchra es anima nota, quam pulchra es!* Scilicet

propter Gratiā. Absque dubio concludere oportet, ab hac pulchritudine omnem aliam venustatem, quae vel cogitari potest, superari, cum in hinc Sapientia verbis tam eximjis de ea loquatur, ac si alium in finem non haberet oculos, quā ut fortunatam hanc Animam contempleret. *Firmabo super te oculos meos.* An non ergo humiliter pudendum esset,

hanc Gratiā pulchritudinem vilissimae muliebris aspectus venustati comparare, quā tot hominum inquietantur cogitationes, captivi detinentur affectus, liberum ligatur arbitrium, privatis discordijs subvertuntur familiaria, & publicis aliquando integra etiam Regna in ruinam impelluntur?

Quamprimum Juditha in castris Assyriorum comparuit, existimārent milites, operā pretium esse, proprias vias suas tubjugo illi populo impendere, cui tam speciosae forent mulieres.

Quis contemnat populum Hebraeorum, qui tam decoras mulieres habent, ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus? Vos nunc iudicate,

quid dicenti essent homines, si Animae pulchritudinem, quae consistit in Gratiā, videre possent? quanto stupore auctori ad hanc hæreret pulchritu-

dinem! quā absorpti! quā ipsā tanti luminis vi, praequam ullus lucis amans papilio, hebetati!

V. Atque hoc tantō magis, quia hæc pulchritudo, quemadmodum nonnemo existimare posset, non est sterilis. Montes auriferi, quo in sinu suo ditiores sunt, tantō magis omni gramine & herbā destituti esse videntur. Verū non sic se habet Anima Gratiā ornata; eximia enim huic venustati simul caelestium benedictionum divitias conjunctas habet, quae omnem humanam fidem superant.

Gratiā inquit Ecclesiasticus, *Gratiā sicut Paradisu in benedictionibus.* S. Petrus Apostolus Gratiā vocat, pretiosa Dei promissa.

Maxima & pretiosa nobis promissa dedit. Sed quare promissa? an non illa potius est donum. Ita est, sed tamen vocatur promissum, quia principale divinarum promissionum objectum supra terram aliud non est, quā Gratiā.

Hæc est omnium divinarum intentionum complementum, quas in nostri creatione, conservatione, omnibusq; operibus suis Deus sibi præfigit. Considerate ergo, quā opulentum debeat esse hoc donum, de quo ille ad eodē frequenter in divinis loquitur Scripturis, quasi de fine sibi in omnibus operibus suis præfixo. Totum quidquid Deus tanquam auctor naturæ producit, omne in Gratiā commodum refert. Itaque si cæli tam rapido cursu moveantur, si tam varias in nos habent influentias, si dies elucescit, si lucem tenebræ pellunt, si venti emittuntur, si pluit cælum, si plantæ cre-

2. Pet. I.

GENERI
CHRISTIANUS

sunt, si animalia nascuntur & moriuntur, verbo omnes sublunares, & cœlestes universi effectus, à prima causa, id est, Deo, in bonum Gratia ordinati sunt, ut ea in homine producantur, firmetur & augeatur. *Omnia propter electos.* Et an non hoc sufficit, ut apprehendamus, quàm magnus sit hic thesaurus? Propter hunc solum continuò infinitam suam potentiam, & indefatigabilem Deus exercet providentiam?

VI. At dicetis, totum hoc à Deo fieri potius propter gloriam, quam propter Gratiâ. Sed quam putatis esse differentiam inter Gratiâ & gloriam? talis est differentia, qualis est inter fructum & florem, inter scapum, & colam. Gratiâ dici potest gloria inchoata, gloria verò dici potest Gratiâ jam perfecta. *Gratiâ nihil aliud est, quam quadam inchoato gloria in nobis.* Ita docet S. Thomas. Imò in quadam circumstantia affirmare licet, Gratiâ ipsimet gloriae præterendam esse, quia si licitum est, velle privari Gloriae cœlesti ad majorem Dei Gloriae, saltem ad aliquod tempus; non est tamen licitum vel unico momento Gratiâ ejus velle privari, aut minimam, tam inestimabilis thesauri jaçturam pati. Quæ est igitur hæc opulencia, quæ sine peccato amitti non potest? quæ est illa aurifodina, quæ etiam ipsi cœlesti gloriae quodammodo præferri potest? O cœcos igitur peccatores, qui pro bestiali aliqua voluptate, pro vanitatis fumo incomparabile bonum commutant; quod si cum omnibus cœli gaudijs confertur posset, sine du-

S. Tho. 2. 2. q. 24. ar. 3. ad 2.

bio omnibus anteponendum esset, eo quidem modo, ut Anima potius, æternam Gloriae illâ privari mallet, quam oculus non vidit, nec auris audivit, quam cor comprehendere non valet, quàm vel unico momento Gratiâ orbati! An ignoratis, inquit S. Bonaventura, Gratiâ esse donorum quæ creaturæ à Deo conferuntur omnium primum & excellentissimum. *Gratiâ est primum & excellentissimum inter dona creaturæ.* Quare licet Deus amore vestri alterum crearet mundum, cujus terra tota esset aurea, lapidesque meri forent adamantes, equique Dominos vos constitueret, profectò tantum donum vobis non conferret, quantum esset, si vel unicum solum Gratiâ gradum vobis elargiretur. *Bona gratia unius majus est, quam bona totius naturæ universi.* Ut docet S. Thomas. Minima Gratiâ plus valet, quàm omnia naturæ bona in universo mundo contenta, licet etiam alius Mundus foret tantò major nostro, quantum noster major est milij grano.

VII. Huic deinde pulchritudini & opulenciae ejusdem divine Gratiæ proportionata accedit dignitas. Ideoque considerate, quæ dicturus sum; si Deus per omnem æternitatem continuò in novis creaturis producendis occuparetur, temper unam aliâ in ordine naturæ perfectiorem creaturam omnes illæ creaturæ simul cum omnibus perfectionibus suis tantam non possiderent dignitatem, quantum infantis Anima recens Baptizati obtinet. Atque ated, si vobis imagine mini, omnes hæc creaturas simul con-

gregatas inter se consulere, quoniam ex illis eligenda sit in caput omnium, si unus solus homo inter illas tantum unicum Gratiae gradum haberet, hic homo secundum omnem rectae rationis Regulam eligeretur in Superiorem; utpote, qui Jure Gratiae omnium creaturarum dignitates antecederet, multo majori praeminentia, quam sol lumen lucernarum superat. Forte vos his rebus fidem non adhibebitis, quae tamen sunt verissimae. Puerulus etiam nunquam credit, Margaritam majoris esse pretij, quam pagum bellarijs plenum, nihilominus licet hoc sibi non persuadeat, vos tamen, ut evidentiissimum tenetis. Quid cogitatis esse in rei veritate animam Gratia Dei praeditam? Si mihi liceret esset his uti verbis, dicerem illum esse, quasi Deum in flore. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet.* An iste, quomodo à S. Joanne vocetur Gratia: vocat illam sementem Divinitatis, quia Animam reddit caelestem, cuiusque in ordinem omnibus alijs superiorem, id est planè divinum collocat. Aristoteles observat, semina plantarum odoriferarum odorem quoque à natura plantarum haurire. Quis autem explicare, aut capere potest, quid sit Gratia, quia, ut dictum est, est semen Divinitatis? *Semen Dei in eo manet.* O felices Christianos, si Misericordiam Dei cognoscerent, quam donando hanc Gratiam nobis exhibuit! Antequam hoc donum perderent, potius omnes res creatas pellendari mallent, cum Gratia om-

nibus illis infinite sit praestantior.

Melior est Misericordia tua super vitam. 1. J. 64.

O anima, quae dignitate ipsos etiam caelos superas, quomodo infra bestias te abijcis? quàm abjectè à dignitate tua degeneras? tu quae supra omnem aliam celsitudinem elevata statum eundem quasi cum Deo participare potes! *Clavitatem quam dedisti mihi, Pater, dedi eis,* inquit Christus in ultimo suo ad Discipulos sermone. Quemadmodum ignis ferro candenti dicere posset: ego tibi omnem splendorè meum, calorem, omnemque praestantiam dedi, & licet tibi naturam meam non communicaverim, quia ferrum es, nihilominus eminentem tribui similitudinem, ut nulli alij rei similis sis, quàm igni. Eodem modo cum Deus nobis Gratiam largitur, tam sublimi modo divinam naturam suam nobis communicat, ut quamvis Anima non desinat esse creata, tota nihilominus in creatorem transformetur, cui similior sit, quàm ipsi igni ferrum candens. Talis enim ardor non excedit naturam ferri, cum Gratia immensa distantia omnia naturae merita excedat. *Donum Gratia excedit omnem facultatem naturae creatae, cum nihil aliud sit quàm quaedam participatio divinae naturae, quae excedit omnem aliam naturam.* S. Th. 2. q. 112. ar. 1. in 6.

VIII. Præterea observatione dignum est, hominem tam à pulchritudine naturali, quàm ab opulentiâ & dignitate non perfici intrinsecè, sed tantùm extrinsecè, eisquè quasi quandam boni alicujus superficialièm, non verò bonum solidum. Quid est vultus

GENERI
CHRISTIANUS

vultus femine, si coloratam pellem illam ex illius fronte auferatis? Statim deformior, quam catti alicujus facies apparebit. Ita ut vir quidam Sanctus ad omnem impuritatis suggestionem, seipsum allocutus fuerit, quid futura esset tandem illa mulier, quam incautus aspexerat oculis, si pelle denudaretur? & ego propter bonum tam leve perdam Dei Gratiam? Hoc ipsum dicendum esset, tam de divitijs, quam de honore, quæ omnes hominem relinquunt, à quo possidentur, in eodem statu, in quo fuerant, nec quidquam ampliùs in eo mutant, quam pulchrum ephippium in vitioso equo mutat. Quam ob causam, quidam veterum Philosophorum, ut ajunt, à viro divite domum invitatus, cum eum necessitas expuere cogeret, expuit in faciem ipsius, & pro exenstatione sua adduxit, se in tota hac domo locum non invenisse aptiorem; pavementum enim pario esse stratum lapide, parietes vestitos aulæis, mensas tapetibus tectas, verbo, omnia esse pretiosa, eorundem possessore excepto. Verùm non sic se habet supernaturalium Gratia bonorum possessio: non tantùm in superficie hæret extra hominem, sed intus in anima manet, eamque perficit; nec solum perficit, sed ad altiorem quendam divinitatis ordinem extollit, cujus particeps redditur. *Ut efficiamini divina consortes nature.* Quare si hominem leprosum intueremini, à capite usque ad calcem ulceribus refertum, eamque redactum ad miseriam, ut cum Jobo testâ saniam radere cogeretur; audeo

2. Pet. I.
4.

dicere, si miser hic homo unum solum Gratia gradum possideret, eum tantum hac cum Gratia bonorum obtinere cumulum, quantum non haberet, qui non solum toti terræ, sed stellis elementis, totique illi Regioni cælesti dominaretur. Hoc animæ pretium, sordida corporis habitatione nequam diminutum, omnes Angelorum Hierarchias in admirationem rapere, qui si adhuc nõ essent ditati Gratia, sed solum Spiritualibus nature suæ debitis potiretur donis, hoc misero homine gradu suo tanto forent infiores, quam est equus viro nobili comparatus; illique fortunata huic Animæ libentes se inclinarent, nec non de tam sublimi statu, ad quem elevata est, congratularentur. *Quam magnam, qui invenit sapientiam & scientiam, sed non est super timentem Dominum.* Tantum est Gratia pretium.

IX. An non igitur justam causam Jobus vobis habuisse videtur asserendi, eam ab hominibus non cognosci? *Non fecit homo pretium ejus.* Vellem, hoc bene considerari à Christianis, qui impudenter de paupertate sua dolentes inquirunt. *In mundo nihil aliud habes quam Deum.* Propter hoc dictum alibi vos reprehendi. Sed de novo illud tanquam stolidum vituperat. Si Deum habeatis, quomodo vos existimatis esse miseros? Quomodo est possibile, ut anima nullius peccati gravis sibi contumacia, sibi persuadere possit, se esse in Dei Gratia, seque ideo solum miseram existimat, quod vilissimis hujus terræ bonis careat. Inopes sunt peccatores, quia Dei Gratia pri-

privati sunt, omnesque divitiæ, quas possident, minus divites illos reddunt, quam simplex dentium candor album faciat arthropem. Quæ potest esse opulentia, quæ pulchritudo, quis honor hominis Gratiâ privati? est mera boni apparentia, non autem verum aliquod

11. bonum. *Verte impios & non erunt*, inquit Spiritus Sanctus. Quod si tabulam à Burgundo pictore celebri effictam consideretis, videbitis in illa, cælum, mare, montes, sylvas, campos, equos & homines è longinquo inter se dimicantes; sed totum hoc est mera quædam rerum superficies, abique ullo fundo. Vultisne rei veritatem penetrare? *Vertite picturam versùs murum*, & tunc dicite, ubi sit illud cælum, illud mare, illi montes, sylvæ & campi, illi equi & homines qui apparebant? Nihil amplius hujus tam vivacis illusionis superest, sed sola rudis rei veritas videtur. Tales sine Gratiâ sunt Grandes hujus Mundi; picturæ sunt fallaces; quod si eas viva fide inverteteritis, & quales revera sunt, aspexitis, videbitis, non amplius eadem esse, quæ fuerant priùs. *Verte impios & non erunt*. Nihil magnum præter Dei Gratiam, quæ plenitudinis divinæ essentia participatio est, sine quâ omnia, quæ existunt, solum habent esse aliquod aridum & apparentis, sântque quasi non essent nihil sunt.

X. Quæ cum ita sint, an ignoratis, quanti meriti in terris æstimentur, Gratiæ, quæ vocantur gratias datæ; donatâ Spiritu Sancto fidelium communitat collata; infusâ Sapientiæ, infu-

sæ scientiæ copia, magna Fidei possessio, donum sanitate, donum Miraculorum, donum Prophetiæ, donum linguarum, discretio Spirituum, interpretatio Scripturarum. Hæ quoque non naturalis, sed supernaturalis ordinis Gratiæ sunt, quia hominis & naturam & merita superant. *Hæc omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividentis singulis, prout vult*. Nihilominus omnes illæ cum Gratiâ sanctificante comparatæ quid sunt? Necessè est, ut simul huic Soli palmam relinquunt; Gratiæ enim gratis datæ ordinatæ sunt, ut animas ad Deum reducant; Gratiæ verò sanctificans eas unit cum Deo, unde quò sublimior est consecutio finis, quàm media ad illum assequendum, tantò sublimior est quoque Gratiæ sanctificans, quàm sint Gratiæ gratis datæ; quamvis hæc tantopere admiremur, ut præ stupore quasi in extasi ab illis rapiamur. Quare postquam eas Apostolus cum summa commendatione enumerasset Corinthiis, statim subiunxit, *& adhuc excellentiorem viam vobis demonstro*. Et quare hoc subiunxit? Ne inquit S. Thomas, in illis affectum suum sifterent, *ne in præmissis donis eorum affectus quiesceret*. Sed ad obtinendam illam Gratiam extimularentur, sine quâ omnes aliæ, licet excellentiæ, nihil profunt, quemadmodum postea Apostolus fufius declaravit, ita, ut dixerit: *si linguis hominum loquar & Angelorum, et si habuerim prophetiam, & novæ mysteria omnia, & omnem scientiam; et si habuerim omnem fidem, ita ut montes transferam; Charitatem aut-*

S. Th. 2.
q. 111 ar.
1 in c. 1.
Cor. 12.
11.
S. Th. 1.
2. q. 111
ar. 5.

I. Cor.
12. 31.
S. Tho in
1. ad Cor.
c. 11. loc.
3. in fia.

GENERI
ISTIANUS

gem non habuero, nihil sum. Et hoc donum, quod omnia natura & Gratia dona superat, est eadem Gratia, de qua mihi sermo est: & an non maximum ejus vobis videtur esse pretium?

II.

XI. Sed dato, non concessio, Gratiam intrinsecè nihil illorum possidere, quæ commemoravi; an non sufficere deberet ad infinitum illi pretium attribuendum, quod tanti à Sanctis & à Deo ipso æstimetur? Americae populi olim minoris æstimabant aurum, quàm ferrum; sed paulatim advertentes, ab Europæis tantos navigando impendi labores, tantaque sustineri pericula pro illo obtinendo, ut etiam contra violentos ejusdem prædones vitam exponerent; etiam ipsi plures æstimare ceperunt, & tanquam medio ad proprias necessitates sublevandas uti. Charissimi, cur non & nos ita facimus? Huc usque quasi homines rudes & ignorantes, quàm grande sit hujus auri à Deo nobis oblato pretium, non intelleximus: *Suadeo tibi emere à me aurum ignitum.* Sed cum videamus à Sanctis intellectu puriore, magisque vivâ fide illuminatis oculis ad acquirendam, roborantem & augendam hanc Gratiam voluptatum relinqui illecebras, durissimis corpus affligi poenitentibus, summique doloribus & periculis vitam exponi, à nobis quoque sapienter concludi deberet, magnum esse debere illum thesaurum, qui in divina Gratia latet absconditus. Olim Egypti solitudines adèò erant po-

pulis refectæ, ut propter Monachorum in illas confugientium, Divinæque inter austere vitæ illius asperitates quærentium multitudinem, erentes viderentur. In quorum numero tot nobiles erant Senatores, tot opulenti mercatores, tot honorati milites, tot eximij omni eruditionis laude viri, ut dici poterit, isti conium gentium florem inveniri. Si jam ex illis quaesivissetis; quid illi vult hæc è civitatibus fuga, illa domesticarum commoditatum abdicatio, quid illa inter feras, quasi eadem vobis esset natura, tam misera vita, solis sustentata herbis? quid durus ille supra pavimentum somnus, cui stendo, pectora percutiendo, precibus ortu solis usque ad ejusdem occasum, & ab occalu usque ad ortum fundendo vos defatigatis? Simul omnes respondissent, se nihil aliud, quin Dei gratiæ augmentum quærere prætere. Hoc ipsum omnes Sancti Martyres responderent, quorum ut aliis dixi, tantus est numerus, ut per totum annum distribuèrentur, cuius diei multa millia attribui possent. Scititemini ab illis, undetanta illorum in omni tormentorum genere sufferendo constantia, ut etiam persecutores suos defatigârint? Unde tanta, dum ipsis supplicij obviâ irent, lætitia, ut ea velut delicias suas amplecterentur? Unde tam generosus illis animus, quo non solum vitam, sed amicitiam, imò præcipua ab Imperatoribus Orbis universi Dominis oblatos respuerent favores, contemnerentque? Omnes isti Sancti Marty-

Apo. 3.
18.

Martyres unâ voce responderent, se hoc ideo fecisse, ne Gratiam Dei amitterent; & quantumcunque fecerint, tamen nihil adhuc esse in comparatione illius, quod præstandum esset, ne talis Gratia perderetur. Quid jam amplius desideratis, ut hanc fiduciam pretiosissimam esse vobis persuadatis? Si non ex se ipsa tanti esset, an non infinito pretio aestimanda esset, hac solum de causa, quod videamus tantos, & tot Sanctos in ea exhaurienda summos adhibere conatus, totaque dies defudate? Onos infensatos, qui ob unius momenti voluptatulam id projicimus, quod ab innumeris tantique nominis Sanctis hominibus, longissimæ vitæ laboribus, & molestijs questum fuit! Dei Gratiam abijcere? An non verè stolidi sumus, quod illum thesaurum non omni, quo possumus, studio custodiamus, pro quo defendendo tot bonorum millia, quos nunc Artis impositos veneramus, omnium jacturam facere, omniaque tormenta sustinere maluerunt, pro quo etiam conservando millenas exposuissent vitas, si tot cuivis illorum concessa fuisset? *O si serres donum Dei!* cui libet peccatori dicere possem. *O si cognosceretis, quantum, perdendo vancum solum Gratia gradum, jacturam faceretis?* Ego mihi persuadentur Setaphinos, si flere possent, quodam lacrymarum mare efflueros propter tale detrimentum, quod à peccatis insipientibus ac quidem inter nos aliquo gemitu sentitur.

XII. Sed hoc parum est ad inest. R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. II.

nabile Gratia pretium demonstrandum. Consideratio enim aestimationis, quam Deus ipse de illa habuit, dolorisque & tormenta ad eam nobis prometendam tolerata, multò efficacius absque ulla comparatione illius excellentiam ostendunt. Qui nunquam audivisset, quàm formosa fuerit Rachel, ex laboribus à Jacobo pro ea exantlatis illam cognovisset, & tantò magis, quod illi ipsi labores quatuordecim annis tolerati ob tale lucrum exigua merces vili fuerint. *Videbantur illi pauci pro amoris magnitudine.* *Gen. 29. 20.* Jesus Christus verò non tantum quatuordecim, sed triginta tribus servivit annis, licet esset totius Universi Dominus; attamen omnes isti labores, & ærumnæ pauci illi videbantur, omnesque annos illos à se consecutos breves judicabat, tantum ut non sibi, sed nobis miseris tam sublimè Gratia divina donum mereretur. Imò cum talem gemmam minori sumptu comparare potuisset, facere noluit, ut propter superabundantem pretij solutionem plus à nobis aestimaretur. *Quòd potuit gutta, hoc voluit unda,* inquit Sanctus Bernardus. Ad acquirendam illam una Sanguinis ipsius guttula sufficiebat, attamen ejusdem diluvium quoddam effundere voluit, ne, si tam parvo pretio illi constitisset, ignorantia nostræ daretur occasio illam contemnendi.

XIII. Si pro merenda nobis Gratia paucos aliquos Christus consecisset passus, illi soli sufficere deberent, ad illam supra omne pretium infinitè plures

GENERI
CHRISTIANUS

pluris æstimandam. Magni hujus terræ Reges non committunt se itineribus, nisi ob rerum maximi momenti negotium, maximè si viæ sint difficiles, & periculosa, aut si hostium provincias transire necesse est. Quid ergo Regi gloria faciendum erat? an descendens è regno cœlorum in hanc lacrymarum vallem ob rem nullius aut exigui momenti venire debuit? quis hoc sibi persuadeat? equidem non tantum venit, sed inter millena incommoda, Majestate suâ depositâ, incognitus, abjectus, contemptus, & non tantum habitu servi, sed etiam peccatoris indutus diu mansit, viamque suam morte horribilissimâ, turpissimâque, quam unquam in terris vita fuerit, finivit. Si Fides non manifestaret, quem ob finem Christus tanta fecerit, posset non nemo suspicari, Deum ipsum aliquam proprii commodi rationem habuisse. Christus siquidem plura facere non debuisse, si salutem suam, imò ipsam Deitatem suam comparare debuisset, quam quæ pro Gratia sua nobis obtinenda fecit. Justissimam igitur habet civitatem eam ore Davidis pretium suum appellando: *Pretium meum cogitaverunt repellere*. Tantum enim valet, quantum valet ipse Deus, pro ea pretium factus.

*Psal. 61.
6.*

XIV. Si tempore Passionis Christi excellentia Gratiæ, vitæque Christi sublimitas invicem ponderata fuisset, quis dubitasset supra bilances Dei tam justas, vitam Christi majoris fore ponderis, quam quodcumque commodum nostrum? Homo

virtuosus, inquit Aristoteles, tantò magis amat vitam suam, quanto meliorem eam cognoscit: quamobrem vobis judicandum relinquere, quantopere suam amavit Christus? Suam inquam, quæ erat vita divina, vita, cujus unicum momentum plura valet, quam æterna innumerabilium creaturarum vita. Cæterum quilibet etiam plebejus homo pluris æstimat vitam suam, quam quicumque, cujusvis alterius boni possessionem, idèoque Mercator in navi mari tempestate turbato existens, ubi videt à furentibus procellis sibi instare mortem; ut vitæ naufragium evitet, omnem thesaurum suum in mare projicit. Sed cur non ita facit mercator ille tam sapiens, qui est ipsamet Patris Sapiencia? quando in horto illa anxietate pressus, quam quasi impetuosa tadj, timoris & tristitiae ventis contra illum concitaverant, cur non vitam suam confuleret, his omnibusque abdicavit, sed potius ad obtinendam nobis Gratiam vitam suam perditurum voluit? *Bonus negotiator Domini servus*, inquit Sanctus Ambrosius, *mercedem suam proprii corporis passioem salvavit*. Necesse est igitur, Gratiam istam magnum quid esse, cum pro eius acquisitione se ipsum cum vita sua Christus tradiderit.

Verum quidem est, neque ab Anima, neque à corpore Salvatoris Divinitatem esse separatam: sed etiam verum est, dissoluto hoc divino composto, illo triduo, quo corpus Domini jacuit in sepulchro, Deum non manifeste hominem, quamdiu corpus & anima

inter se dividebantur : hinc manifestum est, unum tacitorem destruxisse seipsum, ut Gratiam nobis acquireret. *Domine tantum me diligis, ut te pro me adesse videaris.* Quare si alia argumenta nobis decissent ad magni huius thesauri, Gratia nimirum divina, pretium intelligendum, & si Sanctorum estimatio illam nobis non commendaret, an non, quam Christus Salvator noster de ea habuit, sufficere deberet existimatio, ut à nobis rebus omnibus preferretur ? Hic valet illud argumentum Sancti Bernardi irrefragabile. *Aut Deum fallunt, aut Mundus errat,* cum Christus maiorem Gratia nobis procurandae, quam vitæ propriæ rationem habeat ; Mundus minus curet Gratiam, quam viliimum huius terræ bonum.

XVI. O pretiosa Gratia, quam parum cognosceris ab hominibus ! *Ne scis homo pretium ejus.* Certus quidam miles, cujus nomen erat Marius, quia ignominiosè fugerat ab exercitu, in villitatis suæ poenam Romæ quartâ denarij parte venditus fuit. Venit Gratia divina in plurimorum Christianorum, cordibus læpius tantum non estimatur, à quibus pro viliori pretio abijcitur. Unam saltē postea erroris agnoscerent, detestarenturque ! Sed nihil minus fit. Quidam dum politis calculis inveniret, se aliquid amplius, quam debet, exposuisse, ita doluit hanc jacturam, ut animam exhalavit. Dare jam tibi hominem, qui Gratiam à se perditam inconsolabiliter deplorando, vitâ excelsit ? Quid Gratia ? quid est

gloria ? quid Anima ? date nobis res & opes, inquit gens stolta, reliqua omnia vobis servate. Tanta est Christianorum cæcitas, digna, ut filij Dei lacrymis, quibus olim insanæ illacrymatus est Hierosolymæ, delectetur. *Flevit super illam dicens : si cognovisses & tu !*

XVII. Ubi est igitur fides nostra, Charissimi, si fallaciam nobis non manifestat, quæ in hac materia à sensibus nostris committitur ? Tres diximus esse dotes, quæ intrinsecum Gratia pretium constituunt, Pulchritudinem, Opulentiam & Dignitatem. Ad pulchritudinem quod attinet, quæ mulier peccato consentiret, si post peccatum ursâ aliquâ deformior manere deboret ? Nihilominus peccato consentiens, dum Gratiam perdit, cælestem amittit pulchritudinem, ipsaque Dæmone monstruosior efficitur. *Unus ex vobis Diabolus est.* Quid putatis esse illud, quo Diabolus tantoperâ deformatus est ? solum hoc peccatum effecit. Quando ergo unico peccato anima vestra est inquinata, tanta est ejus turpitudine, ut ad formandum Dæmonem sufficiat. Et vos adhuc non expavelcitis, tamque quietum & dulcem somnum capitis, nec internam considerantes turpitudinem, interim splendidâ superbitis veste, quâ illam foris obvelatis ? Charissimi, aut Fidem, aut vitam mutetis necesse est.

XVIII. Et hæc de Gratia pulchritudine sufficiant. Quod ad opulentiam attinet, creditur id, quod fides

O 2 docet

Luc. 19.
41.

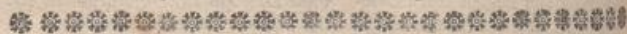
Joan. 6.
70.

GENERI
CHRISTIANUS

docet, hoc est, minimum Gratiæ gradum plus valere, quàm omnes Mundos possibiles, ut taceam de mundo hoc præsentu? Si non creditis, egredimini ergo ex hoc Templo, abite, abite, Christiano nomini renuntiate, Infidelé, que, quales estis, vos declarate. Si creditis, quomodo non unum illius gradum, sed longè plurimos vilissimæ alicui voluptariæ, unico solo duranti momento, postponitis? Si vestra essent divitiæ, quas David pro fabricâ templi reliquit, hoc est bis mille quadringentos coronatorum miliones, dare sine illos pro tali aliquâ voluptate? Quomodo igitur summam incomparabiliter majorem, qualis est Gratiâ, pro tali voluptate profunditis?

XIX. Quod ad Dignitatem: Credi ne majorem esse dignitatem, hac Gratiâ donatum esse, quàm non dico Imperatoris totius Mundi eminere gloriâ, sed etiam

Seraphini, hac in cælo desistit, splendorem superare? Si non creditis, repeto, abite hinc, non est enim aliud pro vobis locus in Ecclesiâ, inter Turcas aut Tartaros habitaculo quaerite. At si creditis, quomodo igitur est possibile, ut sponte pro nihilo tam sublimi renuntietis honori? Optarem Sanctos, qui quod vos spernitis, optimè noverunt estimare, è cælis descendere, vestra inopiam deplorandam cæcitate unanimiter deplorare, Sed quia parum profectum deplorare, & non corrigere, potius Christum JEsum rogabo, qui ad eum finem, ut tam preciosum nobis mereretur thesaurum, laboranti, sudavit, nudusque in cruce mortuus est, ut mentes vestras illuminet, quo tandem agnoscat, quale sit illud bonum, quod tam læti peccando perditis, perinde ac si unquam miser sit in lusu jactura, quia temerè sit quæ satis cognoscatur.

DISCURSUS IX.

Peccatum Mentem Peccatoris excæcat.

I. Ebule illæ, quæ subindertantum sementi, quantum tempestates ipsæ damnum inferunt, merito agrorum perna, & culpa simul vocari possunt. Culpa sunt, quia terra è sine suo ram, pernicio os exhalat vapores à quibus cælum offuscatur. Pœna sunt, quia

cælum lumine & calore suo illos repellit, & in agrorum stragem rejicit. Utroque hoc modo repræsentatur nihil, quod in peccatorum cæcitate fieri solet. Hæc tam atra & fera nebula est, quæ omne veræ virtutis germeo, & gratia suffocet, & annihilat: est etenim secundum Sancti Thomæ doctrinam, animæ peccatricis perna simul & culpa, excæcatis & obduratis, quæ